

กลุ่มจังหวัดภาค
กลางตอนล่าง
1

รายงานสถานการณ์ทางสังคมประจำปี 2562

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 มีภารกิจที่สำคัญด้านหนึ่งคือ ศึกษา วิเคราะห์ สถานการณ์และสภาพแวดล้อม เพื่อคาดการณ์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคมและผลกระทบ รวมทั้ง ให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาสังคมและจัดทำยุทธศาสตร์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาความรู้ และปรับปรุงข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน เพื่อการวิเคราะห์ปัญหาสังคมที่เป็นไปอย่างครอบคลุมและชัดเจน สามารถนำข้อไปเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการ กำหนดแนวทาง เพื่อขับเคลื่อนงานพัฒนาสังคมในพื้นที่ ทั้งในด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาทางสังคม ที่เกิดขึ้นได้

รายงานสถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ประจำปี 2562 ฉบับนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไป และส่วนที่ 3 สถานการณ์ทางสังคม โดยนำเสนอเป็นข้อมูลเชิงสถิติที่สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคม ที่เกี่ยวข้อง โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจะสามารถนำข้อมูลไปใช้ ประโยชน์ได้ต่อไป

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4
กันยายน 2562

สารบัญ

ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1. วัตถุประสงค์	1
2. ขอบเขต	1
3. วิธีการดำเนินงาน	2
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	3
1. ที่ตั้งและอาณาเขต	3
2. ลักษณะภูมิประเทศ	4
3. การปกครอง	5
4. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	5
5. ประชากร	6
6. เศรษฐกิจ	6
7. สาธารณสุข	8
8. ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ	10
ส่วนที่ 3 สถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัด	12
ภาคกลางตอนล่าง 1	
1. สถานการณ์ทางสังคมตามช่วงอายุ	13
2. สถานการณ์ทางสังคมรายประเด็น	19
3. สรุปประเด็นและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ทางสังคม	25
ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1	

ส่วนที่ 1

บทนำ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการบูรณาการโครงการด้านสังคมในระดับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ 2562 โดยให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการเป็นหน่วยงานหลักในการทำหน้าที่เชื่อมโยงประสานนโยบายระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคให้เกิดการบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานสังกัดกระทรวง และบูรณาการโครงการด้านสังคมเชิงพื้นที่ และได้กำหนดให้การจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับภาค เป็นหนึ่งในกิจกรรมเพื่อการบรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าว

การจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ 2562 โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 เป็นการรวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางสังคมในแต่ละพื้นที่ เพื่อการวิเคราะห์ที่นำไปสู่การคาดการณ์แนวโน้มที่เป็นไปอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการด้านสังคมของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่สามารถป้องกันและแก้ปัญหาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1. วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2562

2. ขอบเขต

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4 และ รับผิดชอบในเขตพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และสุพรรณบุรี ได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางสังคมในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 1 ซึ่งประกอบด้วย กาญจนบุรี นครปฐม และสุพรรณบุรีเพื่อใช้ประกอบในการรายงานสถานการณ์ทางสังคม โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ โดยได้คัดเลือกการรายการข้อมูลที่มีความเหมาะสมที่จะเป็นตัวแทนในการวิเคราะห์และนำเสนอเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายและสถานการณ์ทางสังคมประเด็นต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกิจ ความรับผิดชอบ และยุทธศาสตร์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงนโยบายของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในสังกัด

3. วิธีการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ 2562 สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12 ได้ตกลงร่วมกันและมอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4 รับผิดชอบในการดำเนินการเพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มภาคกลางตอนล่าง 1 โดยได้มีการประชุมเพื่อการขับเคลื่อนงาน ดังนี้

1) การประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดและกลุ่มจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2562 วันที่ 15 - 17 มกราคม 2562 ณ โรงแรมบลู โฮเทล จังหวัดนครพนม

2) การประชุมเชิงปฏิบัติการถอดบทเรียนการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2562 ระหว่างวันที่ 25 - 26 กรกฎาคม 2562 ณ โรงแรม ไอ โฮเทล จังหวัดขอนแก่น

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) มีข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถใช้ประโยชน์ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสังคม

2) หน่วยงานระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด สามารถนำข้อมูลในพื้นที่ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ในการคุ้มครอง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาทางสังคมในระดับพื้นที่ และหน่วยงานระดับกระทรวง สามารถนำข้อมูลในภาพรวมไปใช้ประโยชน์วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาทางสังคมที่สำคัญและกำหนดนโยบาย แผนงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมภาพรวมต่อไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

ในส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 เพื่อความเข้าใจในบริบทพื้นที่ ก่อนนำไปสู่การรายงานสถานการณ์ทางสังคมในส่วนต่อไป รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ประกอบด้วย กาญจนบุรี ราชบุรี และสุพรรณบุรี มีขนาดพื้นที่รวมประมาณ 30,037 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 44.30 ของพื้นที่ภาคกลาง และคิดเป็นร้อยละ 6.21 ของประเทศ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขนาดพื้นที่

หน่วย : ตารางกิโลเมตร

เขตพื้นที่	เนื้อที่
กาญจนบุรี	19,483
ราชบุรี	5,196
สุพรรณบุรี	5,358
รวม	30,037

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่างห่างจากกรุงเทพมหานครไปตามเส้นทางถนนเพชรเกษม 56 กิโลเมตร หรือตามเส้นทางถนนบรมราชชนนี (ถนนปิ่นเกล้า - นครชัยศรี) 51 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดกับจังหวัดอื่น ๆ และประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดตาก ชัยนาท อุทัยธานี และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม และเพชรบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง ออยุธยา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

2. ลักษณะภูมิประเทศ

ด้วยพื้นที่ที่กว้างใหญ่ ทำให้ลักษณะภูมิประเทศในแต่ละจังหวัดภายในกลุ่มจังหวัดค่อนข้างแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะใหญ่ๆ คือ พื้นที่ภูเขาสูง พื้นที่ราบสูง พื้นที่ราบลุ่ม และพื้นที่ราบลุ่มต่ำ โดยภูมิประเทศส่วนใหญ่ของกลุ่มจังหวัด ร้อยละ 45 เป็นพื้นที่ป่า ซึ่งประกอบด้วยป่าโปร่ง ป่าดงดิบ อดุมด้วยป่าเบญจพรรณนานาชนิด เช่น ป่าเต็งรัง ป่าไผ่ ฯลฯ ซึ่งมีรายละเอียดของลักษณะภูมิประเทศคร่าวๆ ดังนี้

1. พื้นที่ภูเขาสูง ได้แก่ บริเวณชายแดนด้านทิศเหนือ และทิศตะวันตกของกลุ่มจังหวัดที่ติดกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาบริเวณจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดราชบุรี มีสภาพเป็นเทือกเขาสูง ยาวต่อเนื่องจากเทือกเขาถนนธงชัย เทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และถือว่าเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำ ลำธาร นอกจากนั้นพื้นที่ภูเขาสูงยังมีอยู่ในพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง อำเภอบ้านคา และอำเภอปากท่อ ฯลฯ

2. พื้นที่ราบสูง ได้แก่ บริเวณทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดกาญจนบุรี บริเวณตอนกลางจังหวัดของจังหวัดราชบุรี และในพื้นที่บางส่วนของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งจะมีลักษณะเป็นที่ราบสูงที่ราบเชิงเขา สลับเนินเตี้ย ๆ

3. พื้นที่ราบลุ่ม ได้แก่ บริเวณสองฝั่งแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำท่าจีน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ในบริเวณจังหวัดราชบุรี และสุพรรณบุรี

4. พื้นที่ราบลุ่มต่ำ ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเป็นส่วนใหญ่ เช่น ตอนปลายของแม่น้ำแม่กลองบริเวณอำเภอดำเนินสะดวกและวัดเพลง ของจังหวัดราชบุรี อำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา อำเภอเมืองกาญจนบุรี และในพื้นที่สุพรรณบุรี บริเวณอำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอบางปลาม้า และอำเภอสองพี่น้อง ซึ่งเมื่อถึงฤดูน้ำหลากมักจะมีย่านท่วมขัง

3. การปกครอง

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 แบ่งการปกครองออกเป็น การปกครองส่วนภูมิภาค และการปกครองส่วนท้องถิ่น รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การปกครองส่วนภูมิภาค และการปกครองส่วนท้องถิ่น

หน่วย : แห่ง

เขตพื้นที่	การปกครองส่วนภูมิภาค				การปกครองส่วนท้องถิ่น			
	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด	เทศบาล			องค์การบริหาร ส่วนตำบล
					เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	
กาญจนบุรี	13	95	959	1	-	2	47	72
ราชบุรี	10	104	977	1	-	4	30	77
สุพรรณบุรี	10	110	1,008	1	-	2	43	81
รวม	33	309	2,944	3	-	8	120	230

ที่มา : กระทรวงมหาดไทย

4. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 18.7 ล้านไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้ 9 ล้านไร่ หรือร้อยละ 47.95 พื้นที่ทำการเกษตร 6.2 ล้านไร่ หรือร้อยละ 33.23 และพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่น ๆ 3.5 ล้านไร่ หรือร้อยละ 18.82 ของพื้นที่ภาค รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

หน่วย : ไร่

จังหวัด	เนื้อที่ทั้งหมด	ประเภทเนื้อที่		
		เนื้อที่ป่าไม้	เนื้อที่ถือครอง	
			ทางการเกษตร	นอกการเกษตร
กาญจนบุรี	12,176,968	7,543,182	2,674,674	1,959,111
ราชบุรี	3,247,789	1,063,291	1,247,969	936,529
สุพรรณบุรี	3,348,755	394,608	2,316,357	637,789
รวม	18,773,512	9,001,081.3	6,239,000.733	3,533,429.9

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ข้อมูลปี พ.ศ. 2559)

5. ประชากร

การตั้งถิ่นฐานของประชากร กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 จะประกอบไปด้วยชุมชนเมืองขนาดเล็กจำนวนมาก พื้นที่ส่วนใหญ่ยังมีลักษณะชนบท ยกเว้นบางชุมชนบริเวณที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว โดยเมืองใหญ่เป็นเพียงศูนย์บริการระดับจังหวัดมากกว่าที่จะเป็นเมืองขนาดใหญ่ที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจ เนื้อพื้นที่ชนบทโดยรอบ โดยมีรายละเอียดของจำนวนประชากรจำแนกตามช่วงวัยดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ประชากรจำแนกตามช่วงวัย

หน่วย : คน

จังหวัด	ประชากรจำแนกตามช่วงวัย				
	0 - 15 ปี	15 ปีขึ้นไป - 25 ปี	25 ปีขึ้นไป - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป	รวมทั้งสิ้น
กาญจนบุรี	146,543	125,403	409,343	124,977	806,266
ราชบุรี	137,323	123,990	426,178	153,776	841,267
สุพรรณบุรี	134,102	115,444	426,366	162,755	838,667
รวม	417,968	364,837	1,261,887	441,508	2,486,200

ที่มา : กรมการปกครอง (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2561)

6. เศรษฐกิจ

ภาคกลางตอนล่าง 1 มีการพัฒนาและใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจสูง ซึ่งเป็นผลมาจากการเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากกรุงเทพฯ อีกทั้งยังได้รับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างเพียบพร้อม ทำให้มีความสะดวกในการคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ รวมทั้งมีแหล่งน้ำและระบบชลประทานค่อนข้างสมบูรณ์เมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ และมีพื้นที่ชายแดนติดกับเมียนมา จึงมีศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาทั้งทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า การท่องเที่ยวและบริการ ทำให้มีสัดส่วนการผลิตสูงรองจากกรุงเทพฯ และภาคตะวันออก

ตารางที่ 5 ผลิตรัณฑ์ต่อหัว

หน่วย : บาทต่อปี

จังหวัด	ผลิตรัณฑ์ต่อหัว
เฉลี่ยทั่วประเทศ	228,398
กาญจนบุรี	121,570
ราชบุรี	214,742
สุพรรณบุรี	100,595

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูลปี พ.ศ. 2560)

ตารางที่ 6 รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน พ.ศ. 2552 - 2560

หน่วย : บาท

จังหวัด	รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน				
	2552	2554	2556	2558	2560
ทั่วประเทศ	20,903.00	23,236.00	25,194.00	26,915.00	26,946.43
กาญจนบุรี	17,571.30	15,209.90	18,746.00	18,883.80	20,564.74
ราชบุรี	20,994.09	18,713.10	25,741.60	19,590.00	33,622.28
สุพรรณบุรี	15,797.20	15,927.80	17,260.30	15,786.20	20,440.57

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในทุกจังหวัด แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยทั่วประเทศของรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน พบว่าในปี 2560 มีเพียงจังหวัดราชบุรีที่มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

ตารางที่ 7 ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภคปี พ.ศ. 2556 - 2558

จังหวัด	ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภค	
	2556	2558
ทั่วประเทศ	34.84	34.46
กาญจนบุรี	20.83	17.72
ราชบุรี	23.78	25.36
สุพรรณบุรี	22.49	25.38

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภคในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นใน 2 จังหวัด ได้แก่ ราชบุรี และสุพรรณบุรี แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะปี 2558 พบว่า ทุกจังหวัดมีอัตราร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 เป็นพื้นที่ที่มีสภาพภูมิประเทศทั้งภูเขา ป่าไม้ น้ำตก รวมทั้งเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ จึงมีแนวโน้มการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่อาจมีจำนวนวันพักและรายจ่ายของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ค่อนข้างต่ำกว่าภาคอื่น เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ฯ จึงไม่นิยมพักค้าง โดยมีรายละเอียดจำนวนผู้เยี่ยมชมและรายได้จากการท่องเที่ยวดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนผู้เยี่ยมชมและรายได้จากการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2556 - 2560

จังหวัด	รายการ	จำนวนผู้เยี่ยมชมและรายได้จากการท่องเที่ยว				
		2556	2557	2558	2559	2560
กาญจนบุรี	จำนวน	6,413,556	6,641,111	7,574,278	8,132,468	8,872,542
	รายได้	13,416.53	15,265.04	18,945.11	20,790.02	24,440.78
ราชบุรี	จำนวน	1,279,301	1,312,297	1,426,990	1,701,116	2,117,728
	รายได้	1,731.06	1,867.96	2,250.87	2,818.47	3,781.35
สุพรรณบุรี	จำนวน	1,943,744	2,188,086	2,745,148	2,966,752	3,183,080
	รายได้	2,378.02	2,961.93	4,168.22	4,584.98	5,207.53
รวม	จำนวน	9,636,601	10,141,494	11,746,416	12,800,336	14,173,350
	รายได้	17,525.61	20,094.93	25,364.40	28,193.47	33,429.66

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

นอกจากนี้ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ยังเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาทางด้านการค้าชายแดนกับประเทศเมียนมา โดยมีพื้นที่ชายแดนติดกับเมียนมาทางฝั่งตะวันตก ซึ่งจังหวัดที่เป็นแหล่งการค้าชายแดนที่สำคัญคือ จังหวัดกาญจนบุรี

7. สาธารณสุข

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีจำนวนโรงพยาบาลรัฐบาล จำนวน 473 แห่ง แยกเป็น โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) 2 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) 6 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) 28 แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน 473 แห่ง รายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนโรงพยาบาล

หน่วย : แห่ง

จังหวัด	จำนวนโรงพยาบาล			
	รพศ.	รพท.	รพช.	รพ.สต.
กาญจนบุรี	0	2	13	141
ราชบุรี	1	3	7	158
สุพรรณบุรี	1	1	8	174
รวม	2	6	28	473

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

8. ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ

ตารางที่ 10 สถานการณ์ไฟฟ้าที่เกิดขึ้นในพื้นที่ปี พ.ศ. 2556 - 2560

จังหวัด	2556		2557		2558		2559		2560	
	ดับไฟฟ้า (ครั้ง)	พื้นที่ ถูกไฟไหม้ (ไร่)	ดับไฟฟ้า (ครั้ง)	พื้นที่ ถูกไฟไหม้ (ไร่)	ดับไฟฟ้า (ครั้ง)	พื้นที่ ถูกไฟไหม้ (ไร่)	ดับไฟฟ้า (ครั้ง)	พื้นที่ ถูกไฟไหม้ (ไร่)	ดับไฟฟ้า (ครั้ง)	พื้นที่ ถูกไฟไหม้ (ไร่)
กาญจนบุรี	110	856	149	1,388	184	2,148	131	1,435	131	1,435
ราชบุรี	91	834	67	548	21	186	16	120	16	120
สุพรรณบุรี	14	143	11	68	7	41	18	153	18	153
รวม	215	1,833	227	2,004	212	2,375	165	1,708	165	1,708

ที่มา: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ไฟฟ้าที่เกิดขึ้นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มลดลงทั้งในด้านจำนวนครั้งที่มีการดับไฟฟ้าและพื้นที่ที่ถูกไฟไหม้ โดยจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่เกิดไฟฟ้าสูงสุดในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 11 ปริมาณขยะมูลฝอยปี พ.ศ. 2557 - 2561

หน่วย : ตันต่อวัน

จังหวัด	ปริมาณขยะมูลฝอย				
	2557	2558	2559	2560	2561
กาญจนบุรี	798	686	845	810	822
ราชบุรี	840	805	896	831	865
สุพรรณบุรี	865	880	815	791	636
รวม	2,503	2,371	2,556	2,432	2,323

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มลดลง โดยในช่วง 5 ปี ปริมาณขยะลดลง 200 ตันต่อวัน ส่วนจังหวัดที่มีปริมาณขยะมูลฝอยมากที่สุด ในปี พ.ศ. 2560 คือ จังหวัดราชบุรี รองลงมาคือ กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี ตามลำดับ

ส่วนที่ 3

สถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

ในส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอสถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สถานการณ์ทางสังคมตามช่วงอายุของประชากร
2. สถานการณ์ทางสังคมรายประเด็น

1. สถานการณ์ทางสังคมตามช่วงอายุของประชากร

1.1 เด็ก (0-15 ปี)

ตารางที่ 12 ร้อยละการเกิดมีชีพในโรงพยาบาลต่อการเกิดมีชีพทั้งหมดปี พ.ศ. 2556 - 2560

จังหวัด	ร้อยละการเกิดมีชีพในโรงพยาบาลต่อการเกิดมีชีพทั้งหมด				
	2556	2557	2558	2559	2560
ทั่วประเทศ	95.06	96.98	96.58	96.24	96.14
กาญจนบุรี	96.62	97.81	97.71	97.22	97.65
ราชบุรี	99.54	99.59	99.63	99.61	99.64
สุพรรณบุรี	98.27	99.39	99.41	99.54	99.52

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

การเกิดมีชีพในโรงพยาบาลต่อการเกิดมีชีพทั้งหมดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีอัตราสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดที่มีอัตราการเกิดมีชีพสูงสุด คือ สุพรรณบุรี

ตารางที่ 13 อัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ต่อประชากรเด็กแสนคนปี พ.ศ. 2556 - 2560

จังหวัด	อัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ต่อประชากรเด็กแสนคน				
	2556	2557	2558	2559	2560
ทั่วประเทศ	7.56	6.7	6.1	6.2	6.3
กาญจนบุรี	10.2	11.0	7.7	11.3	5.4
ราชบุรี	6.5	8.0	5.5	9.8	6.3
สุพรรณบุรี	9.4	9.6	6.3	7.1	7.2

ที่มา : กลุ่มป้องกันการบาดเจ็บทั่วไป สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

อัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มลดลง ยกเว้นจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีอัตราสูงขึ้นเล็กน้อยในปี พ.ศ. 2560 และยังเป็นอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

1.2 เยาวชน (15 ปีขึ้นไป - 25 ปี)

ตารางที่ 14 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปปี พ.ศ. 2555 - 2559

จังหวัด	จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป				
	2555	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	8	8	8.1	8.5	8.55
กาญจนบุรี	7.3	6.99	7.15	7.63	7.45
ราชบุรี	7.57	7.08	7.89	8.21	8.03
สุพรรณบุรี	7.07	6.9	7.08	7.25	7.4

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เมื่อพิจารณาเฉพาะปี 2559 พบว่า ทุกจังหวัดมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

ตารางที่ 15 อัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาปี พ.ศ. 2555 - 2558

จังหวัด	อัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา			
	2555	2556	2557	2558
ทั่วประเทศ	68.46	74.61	74.34	75.24
กาญจนบุรี	58.27	59.7	62.97	64.12
ราชบุรี	71.57	74.17	77.84	77.68
สุพรรณบุรี	65.27	67.21	70.24	70.54

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

อัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2558 พบว่า มีเพียงจังหวัดราชบุรีที่มีอัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

ตารางที่ 16 ร้อยละของเด็กอายุ 15 -17 ปี ที่ทำงานปี พ.ศ. 2556 - 2559

จังหวัด	ร้อยละของเด็กอายุ 15 -17 ปี ที่ทำงาน			
	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	13.22	11.75	11.29	10.59
กาญจนบุรี	24.01	18.76	14.21	14.26
ราชบุรี	20.77	17.36	15.48	11.56
สุพรรณบุรี	12.52	13.28	15.32	12.37

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราร้อยละของเด็กอายุ 15 -17 ปี ที่ทำงานในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่ามีค่าเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอนในจังหวัดสุพรรณบุรี และเมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2559 พบว่าอัตราร้อยละของเด็กอายุ 15 -17 ปี ที่ทำงานทุกจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

1.3 วัยแรงงาน (25 ปีขึ้นไป - 60 ปี)

ตารางที่ 17 อัตราการพึ่งพิง

จังหวัด	วัยที่มีความสามารถในการทำงาน (เยาวชนและวัยทำงาน) (คน)	วัยพึ่งพิง (เด็กและผู้สูงอายุ) (คน)	อัตราพึ่งพิง (ร้อยละ)
ทั่วประเทศ	42,996,625	21,820,200	50.74
กาญจนบุรี	534,746	271,520	50.77
ราชบุรี	550,168	291,099	52.91
สุพรรณบุรี	541,810	296,857	54.78
ภาคกลางตอนล่าง 1	1,626,724	859,476	52.83

ที่มา : กรมการปกครอง (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2561)

อัตราการพึ่งพิงในภาพรวมของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2561 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 52.83 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ (50.74) โดยเมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการพึ่งพิงสูงสุด คือ จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 18 อัตราการว่างงานปี พ.ศ. 2555 - 2559

จังหวัด	อัตราการว่างงาน				
	2555	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	0.66	0.72	0.84	0.88	0.99
กาญจนบุรี	0.27	0.35	0.43	0.56	0.67
ราชบุรี	0.45	0.68	0.80	0.81	1.2
สุพรรณบุรี	0.5	0.25	0.38	0.32	0.77

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราการว่างงานของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกจังหวัด เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2559 พบว่า มีเพียงจังหวัดราชบุรีที่มีอัตราว่างสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

ตารางที่ 19 สถิติกองทุนประกันสังคม

จังหวัด	จำนวนผู้ประกันตน	จำนวนผู้ประกันตน	จำนวนผู้ประกันตน
	ตามมาตรา 33	ตามมาตรา 39	ตามมาตรา 40
กาญจนบุรี	64,080	9,113	31,691
ราชบุรี	101,908	16,519	31,088
สุพรรณบุรี	45,095	10,623	28,688
รวม	211,083	36,255	91,467

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน (ข้อมูลปี พ.ศ. 2560)

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีจำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา 33 สูงสุด รองลงมาคือ ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 และผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีจำนวนผู้ประกันตนสูงสุดในมาตรา 33 และ 39 คือ จังหวัดราชบุรี ส่วนในมาตรา 40 คือ จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 20 การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานปี พ.ศ. 2551 - 2560

จังหวัด	จำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน				
	2556	2557	2558	2559	2560
กาญจนบุรี	401	362	361	385	367
ราชบุรี	1,067	953	859	879	853
สุพรรณบุรี	345	347	383	322	307
รวม	1,813	1,662	1,603	1,586	1,527

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาเฉพาะปี 2560 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานสูงสุด คือ จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีจำนวนสูงกว่าอีก 2 จังหวัดมากกว่าเท่าตัว

1.4 ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)

ตารางที่ 21 ดัชนีผู้สูงวัย

จังหวัด	จำนวนประชากร ผู้สูงอายุ อายุ 60 ปี ขึ้นไป (คน)	จำนวนประชากรเด็ก อายุต่ำกว่า 15 ปี (คน)	ดัชนีผู้สูงวัย (ร้อยละ)
ทั่วประเทศ	10,666,803	11,153,397	95.64
ภาคกลางตอนล่าง 1	441,508	417,968	94.67
กาญจนบุรี	124,977	146,543	85.28
ราชบุรี	153,776	137,323	111.98
สุพรรณบุรี	162,755	134,102	121.37

 : สังคมสูงวัย (aged society) = ดัชนี 50 - 119.9

 : สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (completed aged society) = 120 - 199.9

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 จัดเป็นสังคมสูงวัยตามดัชนีผู้สูงวัย มีค่าดัชนีผู้สูงวัย 94.67 ซึ่งต่ำกว่าดัชนีผู้สูงวัยของประเทศไทย (95.64) เพียงเล็กน้อย โดยมีจังหวัดที่จัดเป็นสังคมสูงวัย 2 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี และราชบุรี ส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีจัดเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

ตารางที่ 22 จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเงินตามกองทุนผู้สูงอายุปี พ.ศ. 2557 - 2561

หน่วย : คน

จังหวัด	จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเงินตามกองทุนผู้สูงอายุ				
	2557	2558	2559	2560	2561
กาญจนบุรี	113	74	101	94	46
ราชบุรี	55	76	191	106	40
สุพรรณบุรี	267	190	300	236	104
รวม	435	340	592	436	190

ที่มา: กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเงินตามกองทุนผู้สูงอายุในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีความเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอนในแต่ละปี โดยในปี 2561 จังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุได้รับเงินตามกองทุนผู้สูงอายุสูงสุด ได้แก่ สุพรรณบุรี รองลงมาคือ กาญจนบุรี และราชบุรี ตามลำดับ

ตารางที่ 23 ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวปี พ.ศ. 2555 - 2559

จังหวัด	ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว				
	2555	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	4.79	5.28	5.36	6.03	6.25
กาญจนบุรี	5.25	5.22	6.08	7.73	6.99
ราชบุรี	7.50	9.47	8.59	10.65	10.00
สุพรรณบุรี	7.14	8.89	7.10	10.67	12.56

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 สูงกว่าอัตราเฉลี่ยทั่วประเทศในทุกจังหวัด ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559 โดยในปี พ.ศ. 2559 จังหวัดที่มีอัตราของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวสูงสุด คือ สุพรรณบุรี 12.56 ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศเกือบเท่าตัว

2. สถานการณ์ทางสังคมรายประเด็น

2.1 ความพิการ

ตารางที่ 24 สถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ

จังหวัด	ประเภทความพิการ									รวม
	การเห็น	การได้ยินหรือสื่อความหมาย	การเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	จิตใจหรือพฤติกรรม	สติปัญญา	การเรียนรู้	ออทิสติก	พิการมากกว่า 1 ประเภท	ไม่ระบุ	
กาญจนบุรี	1,303	3,970	9,846	1,335	1,599	39	129	1,288	13	19,522
ราชบุรี	1,193	3,101	13,783	1,724	1,774	107	159	1,737	114	23,692
สุพรรณบุรี	1,677	3,939	11,486	1,400	1,399	70	131	1,568	8	21,678
รวม	4,173	11,010	35,115	4,459	4,772	216	419	4,593	135	64,892

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561)

คนพิการด้านการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย มีจำนวนสูงสุดของจำนวนคนพิการทั้งหมดที่มีบัตรประจำตัวคนพิการในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 จำนวน 35,115 คน โดยที่คนพิการด้านการสื่อความหมาย และคนพิการที่พิการมากกว่า 1 ประเภท มีจำนวนมากเป็นอันดับ 2 และ 3 จำนวน 11,010 คน และ 4,593 คน ตามลำดับ ทั้งนี้ จังหวัดที่มีผู้พิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการสูงสุด คือ ราชบุรี รองลงมาคือ สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี ตามลำดับ

2.2 ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

ตารางที่ 25 สัดส่วนคนจนเมื่อวัดด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคปี พ.ศ. 2556 - 2560

จังหวัด	สัดส่วนคนจนเมื่อวัดด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค				
	2556	2557	2558	2559	2560
ทั่วประเทศ	10.94	10.53	7.21	8.61	7.87
กาญจนบุรี	13.04	17.53	17.63	14.07	11.37
ราชบุรี	14.79	9.27	13.62	9.03	8.51
สุพรรณบุรี	13.34	12.7	8.88	12.72	10.53

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สัดส่วนคนจนเมื่อวัดด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มลดลงในช่วง 2 ปีหลัง ยกเว้นจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีสัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้นในปีก่อนหน้า อย่างไรก็ตามทุกจังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีสัดส่วนคนจนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 - 2560

ตารางที่ 26 เส้นความยากจน (ด้านรายจ่าย) ปี พ.ศ.2556 - 2560

หน่วย: บาท/คน/เดือน

จังหวัด	เส้นความยากจน				
	2556	2557	2558	2559	2560
ทั่วประเทศ	2,572	2,647	2,644	2,667	2,686
กาญจนบุรี	2,685	2,765	2,749	2,729	2,801
ราชบุรี	2,700	2,793	2,797	2,734	2,740
สุพรรณบุรี	2,698	2,841	2,781	2,767	2,772

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เส้นความยากจนของทุกจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 - 2560 เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2560 พบว่า จังหวัดเส้นความยากจนสูงสุด คือ กาญจนบุรี รองลงมาคือ สุพรรณบุรี และราชบุรี ตามลำดับ

ตารางที่ 27 ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายได้ และรายได้เฉลี่ยปี พ.ศ. 2554 - 2558

จังหวัด	ค่าสัมประสิทธิ์ Gini		
	2554	2556	2558
ทั่วประเทศ	0.484	0.465	0.445
กาญจนบุรี	0.441	0.398	0.407
ราชบุรี	0.411	0.493	0.370
สุพรรณบุรี	0.363	0.328	0.322

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : ค่าสัมประสิทธิ์ จีนิ (Gini coefficient) เป็นเครื่องมือในการวัดความไม่เท่าเทียมในรูปของสัดส่วน (Gini ratio) ซึ่งค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 ยิ่งค่าเข้าใกล้ 1 มากเท่าไร แสดงว่าความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ยิ่งมีมากขึ้น

ค่าสัมประสิทธิ์จีนิของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่ไม่คงที่ โดยในปี พ.ศ. 2558 ค่าสัมประสิทธิ์จีนิของจังหวัดราชบุรี และสุพรรณบุรี มีค่าลดลง แต่กลับเพิ่มสูงขึ้นในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างไรก็ตามค่าสัมประสิทธิ์จีนิของทุกจังหวัดยังคงมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

2.3 ที่อยู่อาศัย

ตารางที่ 28 ร้อยละของครัวเรือนที่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเองปี พ.ศ. 2555 - 2559

จังหวัด	ร้อยละของครัวเรือนที่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง				
	2555	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	75.25	75.19	71.43	70.71	70.88
กาญจนบุรี	76.71	78.31	73.75	74.24	76.65
ราชบุรี	76.79	71.54	72.32	69.14	67.27
สุพรรณบุรี	89.91	93.24	90.96	89.69	92.84

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราร้อยละของครัวเรือนที่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มลดลงที่จังหวัดราชบุรี เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2559 พบว่า อัตราร้อยละของครัวเรือนที่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเองในจังหวัดราชบุรียังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศอีกด้วย

2.4 ครอบครัว

ตารางที่ 29 สถิติการจดทะเบียนหย่าปี พ.ศ. 2556 - 2560

หน่วย : คน

จังหวัด	สถิติการจดทะเบียนหย่า				
	2556	2557	2558	2559	2560
กาญจนบุรี	1,150	1,225	1,223	1,232	1,306
ราชบุรี	1,397	1,493	1,352	1,407	1,454
สุพรรณบุรี	1,032	1,142	1,147	1,157	1,162
รวม	3,579	3,860	3,722	3,796	3,922

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

การจดทะเบียนหย่าในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกจังหวัด โดยที่จังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดที่มีการหย่าร้างสูงสุดของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2560

ตารางที่ 30 ร้อยละของครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดียวปี พ.ศ. 2555 - 2559

จังหวัด	ร้อยละของครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดียว				
	2555	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	21.69	23.06	22.26	23.02	23.33
กาญจนบุรี	24.21	29.31	27.48	27.21	32.49
ราชบุรี	22.86	25.74	28.45	26.99	30.75
สุพรรณบุรี	28.36	29.16	25.47	31.75	36.41

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราร้อยละของครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดียวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในปี พ.ศ. 2558 - 2559 เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2559 พบว่า ทุกจังหวัดมีอัตรา ร้อยละของครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดียวสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

2.5 ความรุนแรง

ตารางที่ 31 สถิติความรุนแรงจากการให้บริการผู้ประสบปัญหาทางสังคม สายด่วน 1300

หน่วย : ราย

จังหวัด	ความรุนแรงจากการแจ้งผ่านทางสายด่วน 1300		
	ความรุนแรงภายในครอบครัว	ความรุนแรงภายนอกครอบครัว	รวม
กาญจนบุรี	15	8	23
ราชบุรี	24	6	30
สุพรรณบุรี	30	6	36
รวม	69	20	89

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(ข้อมูล ณ เดือนกันยายน พ.ศ. 2561)

จากสถิติความรุนแรงจากการให้บริการผู้ประสบปัญหาทางสังคม สายด่วน 1300 ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 พบว่า ความรุนแรงภายในครอบครัวสูงกว่าความรุนแรงภายนอกครอบครัวมากกว่าเท่าตัว โดยจังหวัดที่ได้รับการแจ้งเหตุความรุนแรงในครอบครัวสูงสุด คือ สุพรรณบุรี รองลงมาคือ ราชบุรี และกาญจนบุรี ตามลำดับ

2.6 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตารางที่ 31 จำนวนอุบัติเหตุบนท้องถนน (ต่อประชากรแสนคน) ปี พ.ศ. 2555 - 2559

จังหวัด	จำนวนอุบัติเหตุบนท้องถนน				
	2555	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	94.5	94.8	97.	107.8	126.8
กาญจนบุรี	41.2	52.2	71.1	59.9	55.8
ราชบุรี	25.7	49.2	133.5	228.1	222.9
สุพรรณบุรี	49.9	50.7	54.1	55.5	274.5

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

จำนวนอุบัติเหตุบนท้องถนน (ต่อประชากรแสนคน) ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2559 มีเพียงจังหวัดกาญจนบุรีที่มีอัตราดังกล่าวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

ตารางที่ 32 การรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีที่เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายปี พ.ศ. 2550 - 2559

หน่วย : ราย

จังหวัด	2555		2556		2557		2558		2559	
	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม
กาญจนบุรี	351	185	294	238	332	220	344	255	317	207
ราชบุรี	413	242	353	260	414	256	501	349	364	243
สุพรรณบุรี	341	244	303	230	263	222	290	221	280	189
รวม	1105	617	950	728	1009	698	1135	825	961	639

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีที่เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอน เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2559 พบว่า จังหวัดที่มีการรับแจ้งความและจับกุมสูงสุดในกลุ่มคดีที่เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย คือ ราชบุรี รองลงมาคือ กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี ตามลำดับ

ตารางที่ 33 จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดปี พ.ศ. 2556 - 2560

หน่วย : คน

จังหวัด	จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติด				
	2556	2557	2558	2559	2560
กาญจนบุรี	1,893	1,138	1,137	1,369	1,294
ราชบุรี	2,606	1,215	739	1,816	2,174
สุพรรณบุรี	4,009	2,203	657	2,070	1,172
รวม	8,508	4,556	2,533	5,255	4,640

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม

จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอน เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2560 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดสูงสุด คือ ราชบุรี รองลงมาคือ กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี ตามลำดับ

สรุปประเด็นและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ซึ่งประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ราชบุรี และสุพรรณบุรี ซึ่งความหลากหลายด้านทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยในการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว อีกทั้งยังตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการเป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญของภาคกลางและภาคตะวันตก และมีการพัฒนาระบบการคมนาคมอย่างต่อเนื่องทำให้มีความพร้อมในการรองรับการขยายตัวของภาคกลาง ในการเป็นพื้นที่เชื่อมโยงไปสู่ปลายทางที่สำคัญอย่างกรุงเทพมหานคร ภาคใต้ รวมถึงสาธารณรัฐเมียนมา

จากข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางสังคมที่ได้นำเสนอข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบสถานการณ์ทางสังคมในภาพรวมของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 กับสถานการณ์ทางสังคมในระดับประเทศ ทั้งในเชิงกลุ่มเป้าหมายและเชิงประเด็น จะพบว่า กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 อยู่ในสถานการณ์ที่ค่อนข้างดีกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ซึ่งเห็นได้ชัดในด้านเศรษฐกิจและการเข้าถึงสิทธิที่จัดให้โดยภาครัฐ โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่สะท้อนจากอัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา ที่เป็นไปในทางเดียวกับค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนของแต่ละจังหวัด ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของความรู้และการศึกษาในการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยที่สาเหตุของความยากจนและความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในแต่ละจังหวัด ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากปัจจัยพื้นฐานฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวตั้งแต่กำเนิด ซึ่งจะส่งผลต่อการได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะความรู้และโอกาสในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ให้กับตนเองและครอบครัวไม่เท่าเทียมกัน รวมทั้งปัจจัยด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกัน จึงทำให้ประชากรในแต่ละจังหวัดได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งในปัจจุบันภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาดังกล่าว โดยได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการสนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ รวมถึงกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ในด้านการศึกษา สาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน และการจัดสวัสดิการ

อย่างไรก็ตาม ภายในปี พ.ศ. 2565 ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์และในปี พ.ศ. 2575 จะเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างเต็มที่ ซึ่งสัดส่วนประชากร ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวโน้มเป็นไปในทิศทางเดียวกับสถานการณ์ดังกล่าว โดยพิจารณาจาก ดัชนีการสูงวัย (Aging Index) ซึ่งแสดงถึงการเปรียบเทียบโครงสร้างการทดแทนกันของประชากรกลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปี ขึ้นไป) กับกลุ่มประชากรวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) ดังนั้น การขับเคลื่อนงานด้านสังคมในพื้นที่จึงควรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

ต่อการเสริมสร้างให้ผู้สูงอายุมีความพร้อมด้านร่างกายจิตใจ หรือเป็นผู้สูงอายุที่ยังมีพลังในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งประชากรผู้สูงอายุ รวมถึงสถานการณ์ทางสังคมโดยรวมของพื้นที่ต่อไป